

DETERMINANTY ROZWOJU USŁUG INFOBROKERSKICH W POLSCE

STRESZCZENIE

Na przełomie XX i XXI wieku ze względu na duży postęp w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, kluczową rolę we wszystkich obszarach życia społeczno-gospodarczego zaczęła odgrywać informacja. Sieciowość, elastyczność, systemowość i globalny zasięg generowania, przetwarzania i udostępniania informacji zmieniły w istotny sposób system gospodarczy na poziomie mikro- i makroekonomicznym. Reorientacja w kierunku gospodarki opartej na wiedzy stała się także motorem zmian, które doprowadziły do intensyfikacji serwicyzacji, również w obszarze e-usług.

W dominujący trend łączący agregację i syndykację informacji z usługami świadczonymi na zasadzie outsourcingu w multimodalnym środowisku cyfrowym wpisują się usługi infobrokerskie. Usługi te definiowane są jako profesjonalne i komercyjne usługi informacyjne, polegające na mediacji pomiędzy zasobami informacyjnymi a podmiotami zgłaszającymi zapotrzebowanie na dane i informację. Usługi infobrokerskie zaspokajają potrzeby informacyjne usługobiorcy poprzez odpłatne wyszukiwanie, selekcjonowanie, opracowywanie i dostarczanie informacji na wskazany temat i w określonym wcześniej formacie. Przedmiotem transakcji kupna-sprzedaży w procesie świadczenia usług infobrokerskich jest usługa informacyjna realizowana na zlecenie usługobiorcy, a nie informacja *per se*. Paralelnie, ze względu zarówno na dystynktywne atrybuty informacji, jak i swoisty charakter rynku informacyjnego oraz specyfikę świadczenia usług infobrokerskich, priorytetem świadczenia usług infobrokerskich stają się przesłanki etyczne wynikające równolegle z koncepcji etyki biznesu, refleksji z punktu widzenia etyki informacji oraz uwarunkowań deontologicznych wykonywania zawodu brokera informacji.

Brak opracowań dotyczących powiązań atrybutów usług infobrokerskich z paradygmatem gospodarki opartej na wiedzy był przesłanką podjęcia wnikliwej analizy tematu. Zaproponowana w niniejszej dysertacji koncepcja rozwoju usług infobrokerskich

w polskich realiach społeczno-ekonomicznych zbudowana została w warstwie teoretycznej na podstawie krytycznej analizy literatury przedmiotu oraz na wnioskowaniu dedukcyjnym i indukcyjnym. W warstwie empirycznej oparto się na metodach jakościowych wspartych analizą heurystyczną oraz metodach ilościowych, w tym głównie statystycznych, gdzie zastosowano technikę badań ankietowych, zarówno audytoryjną, jak i w postaci kwestionariusza on-line.

Zaprezentowana koncepcja rozwoju usług infobrokerskich w Polsce stanowi zbiór spójnych działań na poziomie makro, mezo i mikro. Poziom makro uwzględnia korelatywne warunki gospodarki opartej na wiedzy oraz kształtowanie i porządkowanie infosfery zgodnie z normami etycznymi. Poziom mezo jest ukierunkowany na popularyzację i promocję usług infobrokerskich. Powinno to znaleźć swoje przełożenie na zwiększenie poziomu wiedzy konsumentów o możliwości zaspokojenia potrzeby informacyjnej poprzez wykorzystanie usług infobrokerskich. Z punktu widzenia etyki działania te należy wesprzeć po pierwsze jednolitym kodeksem postępowania etycznego w działalności infobrokerskiej, a po drugie aktywnym funkcjonowaniem profesjonalnych stowarzyszeń infobrokerskich, które prowadziłyby akredytację przedsiębiorstw infobrokerskich i eliminowały z rynku nierzetelne podmioty. Poziom mikro koncentruje się na efektywnym dotarciu do usługobiorcy z wykorzystaniem mediów społecznościowych, reorientacji świadczonych usług zgodnie z oczekiwaniami usługobiorców oraz na rekonstrukcji procesu świadczenia usługi. Aspekt etyczny uwzględnia w tym przypadku respektowanie kodeksu etycznego w procesie świadczenia usług infobrokerskich oraz prowadzenie infobrokerskiej działalności gospodarczej zgodnie z zasadami biznesu odpowiedzialnego społecznie.

W opinii autorki implementacja zaproponowanych rozwiązań nie jest zadaniem łatwym. Wdrożenie przedłożonych działań wymaga jednolitych standardów na poziomie mezo i wspólnego, spójnego działania przedsiębiorstw infobrokerskich oraz profesjonalistów-infobrokerów na poziomie mikro. Jednakże w szerszej i długofalowej perspektywie przedstawiona w dysertacji koncepcja powinna przyczynić się nie tylko do ekspansji usług infobrokerskich jako takich lecz również do konstytuowania kapitału społecznego, kreowania kultury zaufania oraz niwelowania wykluczenia cyfrowego w kształtującym się w Polsce społeczeństwie informacyjnym.

Anna Waligórska-Kotfas

DETERMINANTS OF INFOBROKERING SERVICES DEVELOPMENT IN POLAND SUMMARY

The 20th and 21st century revolution in information and communication technologies has implied the revaluation of the classical paradigm of the industrial economy towards knowledge-based economy. Information processing together with knowledge generation and diffusion by means of multimodal, flexible, and networked communication have transformed both the organizational logic of individual companies, as well as the *modus operandi* of national economies. The reorientation towards knowledge-based economy has also ensued the service intensification, as well as in the area of e-services.

The dominant trends combining both aggregation and syndication of information together with services which are provided in the multimodal and digital environment on the outsourcing principle have induced the development of infobrokering services. These services are defined as professional and commercial information services, involving mediation between information resources and individual, institutional and business entities in need for data and information. The subject of the sale and purchase transaction in the infobrokering services is the provision of the information service as such and not the information *per se*. Parallely, due to the distinctive attributes of information and the unique nature of the information market, in the provision process of infobrokering services the priority is given to ethical prerequisites implied by the concept of business ethics, the reflections on information ethics, and the ethical challenges conditioning the infobrokering profession.

A thorough analysis of the subject has been conditioned by the shortage of studies relating the attributes of infobrokering services to the knowledge-based economy paradigm. The concept of infobrokering services development in the Polish socio-economical realms proposed in this dissertation has been built on the theoretical layer of critical analysis of literature discourse together with deductive and inductive reasoning. The empirical layer of

the presented study is based on qualitative methods supported by heuristic analysis, as well as quantitative methods, mostly statistical ones, where the survey techniques, both in the form of a traditional and online questionnaire have been implemented.

The submitted concept of infobrokering services development in Poland consists of a coherent set of measures at the macro, meso and micro level. The macro level looks into the conditions correlative with the knowledge-based economy and takes into account shaping and organizing the *e*-nvironment in accordance with ethical standards. The meso layer is aimed at popularization and promotion of infobrokering services, which in turn should translate into an increase of consumers' awareness regarding the opportunities infobrokering services create while satisfying the informational needs. From the ethical perspective such activities should be firstly supported by the implementation of a code of ethical conduct in infobrokering services, and secondly by the active functioning of professional infobrokering associations, which in the accreditation process would be entitled to eliminate untrustworthy infobrokering enterprises from the market. The micro tier firstly focuses on the effective reach of infobrokering services recipients by means of social media, secondly on the reorientation in the infobrokering services supply according to the consumer expectations and thirdly on the reconstruction of the service provision process. The ethical aspect of the micro level considers the regard for a code of ethical conduct in infobrokering services and the performance of infobrokering business activity in accordance with the corporate social responsibility principles.

In the author's opinion the implementation of the proposed solutions is not a straightforward task. The application of the submitted measures requires uniform standards across the infobrokering services industry at the meso layer, as well as joint and coherent activities of infobrokering enterprises and professional infobrokers at the micro level. However, in a broader, long-term perspective the concept presented in the dissertation should not only contribute to the expansion of infobrokering services as such but would also support the constitution of social capital, create the culture of trust and overcome the digital divide in the emerging information society in Poland.